

Nr 38.

Ankom till riksdagens kansli den 4 april 1924 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för verkställande av undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som äro eller kunna vara för kronans räkning inmutade, m. m.

(3:e avd.)

I en till riksdagen avlåten, den 14 mars 1924 dagtecknad proposition, nr 90, vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, har Kungl. Majt, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att å riksstaten för budgetåret 1924—1925 under tionde huvudtiteln anvisa

dels för verkställande av undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna vara för kronans räkning inmutade, ett extra reservationsanslag av 55,000 kronor,

dels ock för tillvaratagande i övrigt av kronans gruvegendom ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor.

I fråga om utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

Under punkt 45 av tionde huvudtiteln till 1923 års statsverksproposition föreslog Kungl. Majt riksdagen att för verkställande av undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som vore eller kunde vara för kronans räkning inmutade, ävensom för tillvaratagande i övrigt av kronans gruvegendom för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 140,000 kronor.

Av anslaget ifråga voro 120,000 kronor avsedda för fullföljande av vissa malmletnings-, blottläggnings- och försvarsarbeten inom nordöstra delarna av Västerbottens län, till vilka arbetens bedrivande genom Sveriges geologiska undersökning 1921 och 1922 års riksdagar beviljat anslag; resterande belopp, 20,000 kronor, var avsett för bevarande genom kommerskollegii försorg av kronans gruvegendom i redan utmålslagda fyndigheter, samt i fyndigheter, som av enskilda inmutats å kronojord, men för vilka då ännu ej anvisats utmål.

I skrivelse den 3 maj 1923, nr 133, anförde riksdagen, att med hänsyn till att de arbeten, varom fråga vore, avsåge att inom landet frambringa råvaror, vilka nu årligen i stor utsträckning måste importeras, och då

genom arbetenas fortsatta bedrivande utsikt torde få anses föreligga att begränsa och möjligen även onödiggöra denna import, riksdagen funne sig böra bifalla Kungl. Maj:ts förslag, att medel för ändamålet anvisades, och funne riksdagen ej heller anledning till erinran mot det av Kungl. Maj:ts äskade anslagsbeloppet.

Av det sålunda anvisade anslaget har, enligt vad propositionen utvisar, Kungl. Maj:ts i anledning av särskilda framställningar utanordnat till Sveriges geologiska undersökning 120,000 kronor och till kommerskollegium 19,300 kronor. Hela anslaget — undantagandes ett belopp av 700 kronor — är sålunda numera taget i anspråk.

Sedan departementschefen vid anmälan av nu förevarande anslagsäskande redogjort dels för en av chefen för Sveriges geologiska undersökning gjord framställning om anslag för berörda ändamål för budgetåret 1924—1925 samt en av chefen för geologiska undersökningen avgiven promemoria i ämnet, dels ock för ett av kommerskollegium framlagt förslag om anslags anvisande för sagda budgetår för beredande av medel för med kollegii förvaltning av viss kronans gruvegendom förbundna utgifter för tillvaratagande av dylik egendom, har departementschefen i huvudsak anfört följande:

»Av den här förut lämnade redogörelsen för de undersöknings- och försvarsarbeten, som med användande av det utav 1923 års riksdag anvisade anslaget å 140,000 kronor utförts, framgår, att man ännu icke med säkerhet kan bilda sig någon uppfattning om det ekonomiska framtidsvärdet av ifrågavarande fyndigheter. Innan man förskaffat sig ytterligare kännedom om fyndigheternas brytvärdighet, synes man emellertid icke böra uppgiva det redan inledda undersökningsarbetet, som ju betingat ej obetydliga kostnader. Om arbetet nu avbrötes, skulle man riskera, att de gjorda inmutningarna förfölle och värdet av det nedlagda arbetet alltså gäves till spillo. Då de undersökningar, som erfordras för att ej inmutningarna skola förfalla, måste verkställas under år 1924, och då åtgärder för tillvaratagande i författningsenlig ordning jämväl av annan kronans gruvegendom måste vidtagas under samma år, lär det vara ofrånkomligen nödvändigt, att nya medel ställas till förfogande för nästkommande budgetår. Ehuru anslag för ändamålet icke kunnat beräknas vid budgetförslagets uppgörande, anser jag mig sålunda böra föreslå, att erforderligt anslagsäskande göres hos riksdagen.

I det av chefen för Sveriges geologiska undersökning begärda anslagsbeloppet finner jag, på de av honom i förberörda promemoria anförda skäl, någon nedsättning icke tillräddig. Ej heller mot det av kommerskollegium begärda anslagets storlek har jag någon erinran att göra.

I detta sammanhang tillåter jag mig bringa i erinran, att genom Kungl. Maj:ts beslut den 17 maj 1923 en fastare ordning i avseende å förvaltningen av kronans gruvegendom numera åvägabragts. Enligt sagda beslut har förvaltningen av berörda egendom generellt anförtrotts åt kom-

merskollegium, dock att härifrån gjorts vissa undantag, bland annat det, att de inmutningar, som av Sveriges geologiska undersökning för kronans räkning verkstälts eller komme att verkställas, skulle intill utmålsläggningen förvaltas av geologiska undersökningen. Då alltså de skäl, som på sin tid föranledde sammanförandet av de av geologiska undersökningen och kommerskollegium begärda medlen i ett gemensamt anslag, icke längre föreligga, finner jag mig böra förorda, att de belopp, vilka för här förut berörda ändamål nu må komma att beviljas, särskiljas i två olika anslag.»

*Utskottets
yttrande.*

På av departementschefen anförda skäl har utskottet ansett sig böra tillstyrka, att medel för ifrågavarande ändamål anvisas jämväl för budgetåret 1924—1925. Då utskottet ej heller haft något att erinra mot storleken av de av Kungl. Maj:t äskade medlen eller mot att dessa i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag särskiljas i två olika anslag, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må å riksstaten för budgetåret 1924—1925 under tionde huvudtiteln anvisa

a) för verkställande av undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, ett extra reservationsanslag av 55,000 kronor; samt

b) för tillvaratagande i övrigt av kronans gruvegen-
dom ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor.

Stockholm den 4 april 1924.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtandet nr 35.
